Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (prvá komora)

zo 14. apríla 2016 *

[Opravné uznesenie z 29. novembra 2016]

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania — Smernica 93/13/EHS — Zmluvy uzatvárané medzi predávajúcimi alebo dodávateľmi a spotrebiteľmi — Zmluvy o hypotekárnych úveroch — Podmienka, ktorá stanovuje minimálnu úrokovú sadzbu — Preskúmanie podmienky s cieľom vyhlásiť ju za neplatnú — Konanie o hromadnej žalobe — Žaloba na zdržanie sa konania — Prerušenie konania o individuálnej žalobe s rovnakým predmetom“

V spojených veciach C-381/14 a C-385/14,

ktorých predmetom sú návrhy na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podané rozhodnutiami Juzgado de lo Mercantil nº 9 de Barcelona (Obchodný súd č. 9 v Barcelone, Španielsko) z 27. júna 2014 a doručené Súdnemu dvoru 11. a 12. augusta 2014, ktoré súvisia s konaniami

Jorge Sales Sinués

proti

Caixabank SA (C-381/14),

a

Youssouf Drame Ba

proti

Catalunya Caixa SA (Catalunya Banc SA) (C-385/14),

SÚDNY DVOR (prvá komora),

v zložení: podpredseda Súdneho dvora A. Tizzano, vykonávajúci funkciu predsedu prvej komory, sudcovia F. Biltgen, A. Borg Barthet, E. Levits (spravodajca) a S. Rodin,

generálny advokát: M. Szpunar,

tajomník: M. Ferreira, hlavná referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 30. septembra 2015,

* Jazyk konania: španielčina.

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

— Sales Sinués, v zastúpení: D. Cirera Mora a F. Pertínez Vílchez, abogados,

— Caixabank SA, v zastúpení: J. Fontquerni Bas, poradca, za právnej pomoci A. Ferreres Comella, abogado,

— Catalunya Caixa SA, v zastúpení J. M. Rodríguez Cárcamo a I. Fernández de Senespleda, abogados,

— španielska vláda, v zastúpení: A. Gavela Llopis, splnomocnená zástupkyňa,

— Európska komisia, v zastúpení: J. Baquero Cruz a M. van Beek, splnomocnení zástupcovia,

[V znení opravného uznesenia z 29. novembra 2016] po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 14. januára 2016,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Návrhy na začatie prejudiciálnych konaní sa týkajú výkladu článku 7 smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (Ú. v. ES L 95, s. 29; Mim. vyd. 15/002, s. 288).

2 Tieto návrhy boli predložené v rámci sporov medzi pánom Sales Sinués a bankou Caixabank SA a pánom Drame Ba a bankou Catalunya Caixa SA týkajúcich sa vyhlásenia neplatnosti zmluvných podmienok uvedených v zmluvách o hypotekárnom úvere.

Právny rámec

Smernica 93/13

3 Článok 3 smernice 93/13 znie:

„1. Zmluvná podmienka, ktorá nebola individuálne dohodnutá sa považuje za nekalú, ak napriek požiadavke dôvery spôsobí značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach strán vzniknutých na základe zmluvy, ku škode spotrebiteľa.

2. Podmienka sa nepovažuje za individuálne dohodnutú, ak bola navrhnutá vopred a spotrebiteľ preto nebol schopný ovplyvniť podstatu podmienky [jej obsah – *neoficiálny preklad*], najmä v súvislosti s predbežne formulovanou štandardnou zmluvou.

…“

4 Článok 4 ods. 1 uvedenej smernice spresňuje:

„Bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia článku 7, nekalosť zmluvných podmienok sa hodnotí so zreteľom na povahu tovaru alebo služieb, na ktoré bola zmluva uzatvorená a na všetky okolnosti súvisiace s uzatvorením zmluvy, v dobe uzatvorenia zmluvy a na všetky ostatné podmienky zmluvy alebo na inú zmluvu, od ktorej závisí.“

5 Článok 6 ods. 1 tej istej smernice stanovuje:

„Členské štáty zabezpečia, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa ich vnútroštátneho práva, neboli záväzné pre spotrebiteľa a aby zmluva bola podľa týchto podmienok naďalej záväzná pre strany, ak je jej ďalšia existencia možná bez nekalých podmienok.“

6 Podľa článku 7 smernice 93/13:

„1. Členské štáty zabezpečia, aby v záujme spotrebiteľov a subjektov hospodárskej súťaže existovali primerané a účinné prostriedky, ktoré by zabránili súvislému uplatňovaniu nekalých podmienok v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľmi zo strany predajcov alebo dodávateľov.

2. Prostriedky uvedené v bode 1 zahrňujú ustanovenia, podľa ktorých osoby alebo organizácie s oprávneným záujmom podľa príslušného vnútroštátneho práva na ochranu spotrebiteľov môžu požiadať [Prostriedky uvedené v bode 1 zahŕňajú aj ustanovenia, na základe ktorých môžu osoby alebo organizácie, ktoré majú podľa vnútroštátneho práva oprávnený záujem na ochrane spotrebiteľov, v súlade s vnútroštátnymi ustanoveniami požiadať – *neoficiálny preklad*] súdy alebo príslušné správne orgány o rozhodnutie, či sú zmluvné podmienky navrhované pre všeobecné uplatňovanie nekalé, takže môžu uplatniť vhodné a účinné prostriedky k zabráneniu ďalšieho uplatňovania takých podmienok [a uplatniť primerané a účinné prostriedky na zabránenie ďalšieho uplatňovania takých podmienok – *neoficiálny preklad*].

…“

Španielske právo

7 Článok 43 občianskeho súdneho poriadku (Ley de enjuiciamiento civil) zo 7. januára 2000 (BOE č. 7 z 8. januára 2000, s. 575) stanovuje:

„Pokiaľ je na účely rozhodnutia sporu potrebné rozhodnúť o otázke, ktorá je sama osebe hlavným predmetom iného konania prebiehajúceho pred tým istým alebo iným súdom, súd je oprávnený v prípade, že veci nemožno spojiť, uznesením nariadiť na návrh oboch účastníkov konania alebo na návrh jedného z nich a po vypočutí odporcu prerušenie konania v štádiu, v akom sa nachádza, až do okamihu ukončenia konania o predbežnej otázke.“

8 Článok 221 občianskeho súdneho poriadku týkajúci sa účinkov rozsudkov vydaných v konaniach začatých na návrh združení spotrebiteľov alebo užívateľov znie takto:

„…

1a. Ak sa ukladá zaplatenie peňažnej sumy alebo povinnosť vykonania či zdržania sa určitého konania alebo odovzdania určitej konkrétnej alebo všeobecnej veci, musia byť v rozsudku, ktorým sa vyhovelo návrhu, individuálne určení spotrebitelia a užívatelia, v prospech ktorých bolo rozhodnutie vydané v súlade so zákonmi o ich ochrane.

Pokiaľ takéto individuálne určenie nie je možné, musia byť v rozsudku stanovené údaje, charakteristiky a požiadavky, ktoré sú potrebné k vymáhaniu platby a prípadne k začatiu exekučného konania alebo účasti na ňom, ak sa ho domáha združenie, ktoré podalo žalobu.

2a. Ak sa uloženie povinnosti alebo hlavný či jediný rozsudok zakladá na vyhlásení určitej činnosti alebo konania za protiprávne alebo odporujúce zákonu, v rozsudku musí byť uvedené, či podľa právnej úpravy týkajúcej sa ochrany spotrebiteľov a užívateľov má takéto vyhlásenie vyvolávať procesné účinky, ktoré nie sú obmedzené na osoby, ktoré boli účastníkmi predmetného konania.

3a. Ak sa na konaní zúčastnili konkrétni spotrebitelia alebo užívatelia, rozsudkom musí byť výslovne rozhodnuté o ich návrhoch.

…“

9 Podľa článku 222 občianskeho súdneho poriadku:

„1. Právna sila rozhodnutej veci, ktorá sa viaže ku konečným rozsudkom bez ohľadu na to, či sa nimi návrhu vyhovuje alebo sa návrh zamieta, podľa zákona vylučuje akékoľvek neskoršie konanie, ktorého predmet by bol rovnaký ako predmet konania, v ktorom bolo vydané toto rozhodnutie.

2. Právna sila rozhodnutej veci sa viaže k návrhom podaným v hlavnom návrhu a v protinávrhu, ako aj k bodom uvedeným v článku 408 ods. 1 a 2 tohto zákona.

Skutkové okolnosti, ku ktorým došlo po uplynutí lehoty na predloženie vyjadrení v konaní, počas ktorého boli tieto návrhy podané, sa považujú za nové a odlišné vo vzťahu ku skutočnostiam, na ktorých sa zakladajú uvedené návrhy.

3. Právna sila rozhodnutej veci sa vzťahuje na účastníkov konania, v ktorom bolo toto rozhodnutie vydané, ako aj na ich dedičov a právnych nástupcov a na osoby, ktoré síce neboli účastníkmi konania, ale sú majiteľmi práv zakladajúcich aktívnu legitimáciu účastníkov konania podľa ustanovení článku 11 tohto zákona.

…

4. Súd, na ktorom prebieha neskoršie konanie, je viazaný právoplatným rozhodnutím vydaným v konečnom rozsudku, ktorým sa ukončuje konanie, ak sa v novom konaní právoplatné rozhodnutie javí ako logický predchodca predmetu tohto nového konania bez ohľadu na jeho povahu, keď sú účastníci oboch konaní rovnakí alebo keď sa na nich vzťahuje právna sila rozhodnutej veci na základe zákonného ustanovenia.“

10 Vnútroštátny súd tieto procesné ustanovenia vykladá tak, že mu z nich vyplýva povinnosť prerušiť pred ním prebiehajúce konania, ktoré sa začali na základe individuálnej žaloby spotrebiteľa na vyhlásenie neplatnosti nekalej podmienky, až do vydania konečného rozsudku v konaní začatom na návrh organizácie oprávnenej na podanie hromadnej žaloby na zastavenie používania podobnej podmienky.

Spory vo veciach samých a prejudiciálne otázky

11 Dňa 20. októbra 2005 pán Sales Sinués uzavrel zmluvu o novácii hypotekárneho úveru s bankovou inštitúciou Caixabank SA. Táto zmluva obsahovala podmienku stanovujúcu minimálnu úrokovú sadzbu s nominálnou ročnou sadzbou 2,85 %, pričom samotný strop tejto sadzby bol stanovený na 12 %. Dňa 7. februára 2005 pán Drame Ba uzavrel zmluvu o hypotekárnom úvere s bankovou inštitúciou Catalunya Caixa SA. V tejto zmluve bola podmienka stanovujúca minimálnu úrokovú sadzbu so sadzbou 3,75 %, pričom samotný strop bol stanovený na 12 %

12 Bez ohľadu na fluktuáciu sadzieb na trhu, úrokové sadzby v zmluvách, ktoré uzavreli žalobcovia vo veci samej, nemohli byť nižšie ako percentuálna sadzba stanovená v podmienke stanovujúcej minimálnu úrokovú sadzbu.

13 Keďže páni Sales Sinués a Drame Ba zastávali názor, že podmienky, ktoré stanovujú minimálnu úrokovú sadzbu, im vnútili bankové inštitúcie a tieto podmienky vytvárajú nerovnováhu v ich neprospech, podali individuálne žaloby o neplatnosť týchto podmienok na vnútroštátny súd.

14 Ešte pred podaním uvedených žalôb podalo združenie spotrebiteľov Adicaea (Asociación de Usuarios de Bancos Cajas y Seguros) hromadnú žalobu proti 72 bankovým inštitúciám okrem iného na zastavenie používania podmienok stanovujúcich minimálnu úrokovú sadzbu v úverových zmluvách.

15 Žalované vo veci samej sa na základe článku 43 občianskeho súdneho poriadku domáhajú prerušenia dotknutých konaní až do vydania konečného rozsudku, ktorým sa ukončí konanie o hromadnej žalobe, proti čomu páni Sales Sinués a Drame Ba namietajú.

16 Vnútroštátny súd zastáva názor, že za okolností, aké sú vo veciach samých, mu článok 43 občianskeho súdneho poriadku uložil povinnosť prerušiť prebiehajúce konania o individuálnych žalobách až do vydania konečného rozsudku o hromadnej žalobe, pričom takýto odkladný účinok má za následok podriadenie individuálnej žaloby hromadnej žalobe, pokiaľ ide o priebeh konania, aj jeho výsledok.

17 Okrem toho zdôrazňuje, že účasť na hromadnej žalobe zahŕňa rôzne obmedzenia, keďže dotknutá osoba sa napríklad musí vzdať po prvé jurisdikcie súdu, v ktorého obvode má bydlisko, a po druhé možnosti predložiť individuálne pripomienky na podporu hromadnej žaloby, ktorá je časovo obmedzená.

18 Za týchto podmienok Juzgado de lo Mercantil nº 9 de Barcelona (Obchodný súd č. 9 v Barcelone) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Možno sa domnievať, [že španielsky právny poriadok stanovuje] účinný prostriedok alebo mechanizmus v zmysle článku 7 ods. 1 smernice 93/13?

2. Do akej miery predstavuje tento odkladný účinok v prípade namietania neplatnosti nekalých podmienok vložených do spotrebiteľskej zmluvy prekážku pre spotrebiteľa, a tým aj porušenie článku 7 ods. 1 smernice [93/13]?

3. Predstavuje skutočnosť, že sa spotrebiteľ nemôže dištancovať od hromadnej žaloby, porušenie článku 7 ods. 3 smernice 93/13?

4. Alebo naopak treba vychádzať z predpokladu, že odkladný účinok upravený v článku 43 občianskeho súdneho poriadku je v súlade s článkom 7 smernice 93/13 v tom zmysle, že práva spotrebiteľa sú v celom rozsahu chránené takouto hromadnou žalobou, keďže španielsky právny poriadok už zaviedol iné rovnako účinné mechanizmy na účely zabezpečenia účinnej ochrany práv spotrebiteľov, ako aj zásadou právnej istoty?“

19 Uznesením predsedu Súdneho dvora z 9. septembra 2014 boli veci C-381/14 a C-385/14 spojené na účely písomnej časti konania, ústnej časti konania, ako aj rozsudku.

O prejudiciálnych otázkach

20 Svojimi otázkami, ktoré je potrebné preskúmať spoločne, sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa článok 7 smernice 93/13 má vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave, podľa ktorej súd prejednávajúci individuálnu žalobu spotrebiteľa smerujúcu k vyhláseniu zmluvnej podmienky, ktorá ho viaže s predávajúcim alebo dodávateľom, za nekalú je povinný automaticky prerušiť toto konanie až do vydania konečného rozsudku v prebiehajúcom konaní o hromadnej žalobe,

ktorú podalo združenie spotrebiteľov na základe druhého odseku tohto článku, s cieľom okrem iného zastaviť používanie podobných podmienok, ako sú podmienky dotknuté v individuálnej žalobe, v rovnakom type zmlúv.

21 S cieľom odpovedať na tieto otázky treba na úvod pripomenúť, že na základe článku 7 ods. 1 smernice 93/13 členské štáty musia zabezpečiť primerané a účinné prostriedky, aby zabránili uplatňovaniu nekalých podmienok v zmluvách uzatvorených medzi spotrebiteľmi a predávajúcimi alebo dodávateľmi. Súčasne so subjektívnym právom spotrebiteľa obrátiť sa na súd, aby preskúmal nekalú povahu podmienky v zmluve, ktorej je účastníkom, mechanizmus stanovený v článku 7 ods. 2 smernice 93/13 umožňuje členským štátom zaviesť preskúmanie nekalých podmienok obsiahnutých v štandardizovaných zmluvách prostredníctvom žalôb na zdržanie sa konania podaných vo verejnom záujme združeniami na ochranu spotrebiteľov.

22 Pokiaľ ide po prvé o individuálnu žalobu spotrebiteľa, systém ochrany zavedený smernicou 93/13 je založený na myšlienke, že spotrebiteľ sa v porovnaní s predávajúcim alebo dodávateľom nachádza v znevýhodnenom postavení, pokiaľ ide o vyjednávaciu silu, ako aj o úroveň informovanosti (pozri rozsudok Pereničová a Perenič, C-453/10, EU:C:2012:144, bod 27, ako aj citovanú judikatúru).

23 S cieľom zabezpečiť túto ochranu môže byť nerovný stav medzi spotrebiteľom a predávajúcim alebo dodávateľom kompenzovaný iba pozitívnym zásahom, nezávislým od samotných účastníkov zmluvy (rozsudok Asturcom Telecomunicaciones, C-40/08, EU:C:2009:615, bod 31).

24 V tejto súvislosti je vnútroštátny súd povinný bez návrhu posúdiť nekalosť zmluvnej podmienky s prihliadnutím na – ako to vyžaduje článok 4 ods. 1 smernice 93/13 – povahu tovaru alebo služieb, na ktoré bola zmluva uzatvorená, a na všetky okolnosti súvisiace s uzatvorením zmluvy, v dobe uzatvorenia zmluvy a všetky ostatné podmienky zmluvy alebo na inú zmluvu, od ktorej závisí (pozri v tomto zmysle rozsudok Asturcom Telecomunicaciones, C-40/08, EU:C:2009:615, bod 32).

25 Ak však vnútroštátny súd zistí, že podmienka je nekalá, právo na účinnú ochranu spotrebiteľa zahŕňa aj oprávnenie neuplatňovať si svoje práva, takže vnútroštátny súd musí prípadne vziať do úvahy vôľu vyjadrenú spotrebiteľom vtedy, keď si je vedomý toho, že nekalá podmienka nie je záväzná, nepraje si však, aby bolo vylúčené jej uplatnenie, čím vyslovuje slobodný a vedomý súhlas s dotknutou podmienkou (pozri rozsudok Banif Plus Bank, C-472/11, EU:C:2013:88, bod 35).

26 Pokiaľ ide po druhé o žaloby podané osobami alebo organizáciami, ktoré majú legitímny záujem na ochrane spotrebiteľov, uvedenými v článku 7 ods. 2 smernice 93/13, treba zdôrazniť, že tieto subjekty sa nenachádzajú v znevýhodnenom postavení voči predávajúcim alebo dodávateľom (rozsudok Asociación de Consumidores Independientes de Castilla y León, C-413/12, EU:C:2013:800, bod 49).

27 Bez akéhokoľvek podceňovania dôležitosti základnej úlohy, ktorú majú mať tieto subjekty pri zabezpečení vysokej úrovne ochrany spotrebiteľov v Európskej únii, treba totiž konštatovať, že žaloba na zdržanie sa konania medzi takýmto združením a predávajúcim alebo dodávateľom nie je charakterizovaná nerovnováhou, ktorá existuje v rámci individuálnej žaloby medzi spotrebiteľom a jeho profesionálnym zmluvným partnerom (pozri rozsudok Asociación de Consumidores Independientes de Castilla y León C-413/12, EU:C:2013:800, bod 50).

28 Takýto rozdielny prístup potvrdzuje okrem iného aj článok 4 ods. 1 smernice Európskeho parlamentu a Rady 98/27/ES z 19. mája 1988 o súdnych príkazoch na ochranu spotrebiteľských záujmov (Ú. v. ES L 166, s. 51; Mim. vyd. 15/004, s. 43) a článok 4 ods. 1 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/22/ES z 23. apríla 2009 o súdnych príkazoch na ochranu spotrebiteľských záujmov (Ú. v. EÚ L 110, s. 30), ktorý ho nahradil, podľa ktorých sú to súdy členských štátov miesta sídla alebo bydliska žalovaného, ktoré sú príslušné na rozhodovanie o žalobách na zdržanie sa konania podaných

združeniami na ochranu spotrebiteľov z iných členských štátov v prípade intrakomunitárneho porušenia právnej úpravy Únie týkajúcej sa ochrany spotrebiteľov (rozsudok Asociación de Consumidores Independientes de Castilla y León, C-413/12, EU:C:2013:800, bod 51).

29 Treba dodať, že z preventívnej povahy a odstrašujúceho účelu žalôb na zdržanie sa konania, ako aj z ich nezávislosti od akéhokoľvek konkrétneho individuálneho sporu vyplýva, že možnosť podať takéto žaloby musí existovať aj vtedy, ak zmluvné podmienky, o ktorých zákaz sa žiada, neboli použité v konkrétnych zmluvách (rozsudok Invitel, C-472/10, EU:C:2012:242, bod 37).

30 Individuálne a hromadné žaloby však majú v rámci smernice 93/13 rozdielne ciele a právne účinky, takže procesné vzťahy medzi priebehom jednej a druhej žaloby majú spĺňať len procesné požiadavky týkajúce sa predovšetkým riadneho výkonu spravodlivosti a potreby vyhnúť sa protichodným súdnym rozhodnutiam, ale vzťah týchto dvoch žalôb nevedie k oslabeniu ochrany spotrebiteľov, ako je stanovená v smernici 93/13.

31 Táto smernica síce nestanovuje povinnosť zosúladiť sankcie uplatniteľné v prípade uznania nekalej povahy zmluvnej podmienky v rámci predmetných žalôb, jej článok 7 ods. 1 však ukladá členským štátom povinnosť zabezpečiť, aby existovali primerané a účinné prostriedky na zabránenie ďalšiemu používaniu nekalých podmienok v zmluvách uzatváraných so spotrebiteľmi (rozsudok Invitel, C-472/10, EU:C:2012:242, bod 35).

32 V tejto súvislosti však treba uviesť, že v prípade neexistencie zosúladenia procesných pravidiel upravujúcich vzťahy medzi hromadnými a individuálnymi žalobami stanovenými v smernici 93/13, vnútroštátnemu právnemu poriadku každého členského štátu prináleží, aby na základe zásady procesnej autonómie také pravidlá zaviedol, avšak pod podmienkou, že nesmú byť menej priaznivé než pravidlá, ktoré upravujú obdobné situácie podliehajúce vnútroštátnemu právu (zásada ekvivalencie), a nesmú prakticky znemožniť alebo nadmerne sťažiť výkon práv spotrebiteľov, ktoré priznáva právo Únie (zásada efektivity) (pozri analogicky rozsudok Asociación de Consumidores Independientes de Castilla y León, C-413/12, EU:C:2013:800, bod 30 a citovanú judikatúru).

33 Pokiaľ ide po prvé o zásadu ekvivalencie, v rozhodnutiach vnútroštátneho súdu nič nenaznačuje, že článok 43 občianskeho súdneho poriadku bol uplatnený odlišne v sporoch týkajúcich sa práv založených na vnútroštátnom práve a v sporoch týkajúcich sa práv založených na práve Únie.

34 Pokiaľ ide po druhé o uplatňovanie zásady efektivity, Súdny dvor už konštatoval, že každý prípad, v ktorom vzniká otázka, či vnútroštátne procesné ustanovenie znemožňuje alebo nadmerne sťažuje uplatňovanie práva Únie, sa musí skúmať s prihliadnutím na postavenie tohto ustanovenia v celom konaní, priebeh konania a jeho osobitosti na rôznych stupňoch vnútroštátnych súdov. Z tohto hľadiska treba vziať do úvahy zásady, ktoré sú základom vnútroštátneho súdneho systému, akými sú zásada právnej istoty a záväznosť súdnych rozhodnutí (pozri v tomto zmysle rozsudok BBVA, C-8/14, EU:C:2015:731, bod 26 a citovanú judikatúru).

35 Ako to vyplýva z výkladu, ktorý poskytol vnútroštátny súd a za okolností, ktoré existujú vo veci samej, v prejednávanej veci treba konštatovať, že tento vnútroštátny súd je povinný na základe článku 43 občianskeho súdneho poriadku prerušiť prebiehajúce konanie o individuálnej žalobe až do vyhlásenia konečného rozsudku o hromadnej žalobe, ktorej výsledok sa pravdepodobne použije aj v prípade individuálnej žaloby, a spotrebiteľ si tak už nebude môcť uplatňovať svoje individuálne práva podľa smernice 93/13, dištancujúc sa od tejto hromadnej žaloby.

36 Táto situácia pritom smeruje k narušeniu účinnosti ochrany, o ktorú sa usiluje predmetná smernica, vzhľadom na rozdiely v účele a povahe mechanizmov ochrany spotrebiteľa konkretizované v oboch týchto žalobách, ako to vyplýva z bodov 21 až 29 tohto rozsudku.

37 Po prvé spotrebiteľ je totiž nevyhnutne viazaný výsledkom konania o hromadnej žalobe, aj keď sa rozhodol nezúčastniť sa na ňom, a záväzok vnútroštátneho súdu podľa článku 43 občianskeho súdneho poriadku tak tomuto súdu bráni vykonať vlastnú analýzu okolností veci, ktorú prejednáva. Na účely vyriešenia individuálneho sporu tak predovšetkým otázky individuálneho dojednania údajne nekalej podmienky, ani povaha tovarov alebo služieb, ktoré sú predmetom dotknutej zmluvy, nebudú rozhodujúce.

38 Po druhé spotrebiteľ je na základe článku 43 občianskeho súdneho poriadku – tak, ako ho vykladá vnútroštátny súd – závislý na lehote na prijatie súdneho rozhodnutia týkajúceho sa hromadnej žaloby bez toho, aby vnútroštátny súd mohol z tohto hľadiska posúdiť význam prerušenia individuálnej žaloby až do vydania konečného rozsudku v konaní o hromadnej žalobe.

39 Toto vnútroštátne pravidlo sa tak zdá byť neúplné a nedostatočné a nepredstavuje dostatočný ani účinný prostriedok na zabránenie používania nekalých podmienok, čo je v rozpore s tým, čo vyžaduje článok 7 ods. 1 smernice 93/13.

40 *A fortiori*, ak sa spotrebiteľ chce zúčastniť na hromadnej žalobe, podľa vnútroštátneho práva podlieha – ako to vyplýva z výkladu vnútroštátneho súdu – obmedzeniam spojeným s určením súdnej príslušnosti a žalobným návrhom, ktoré sa môžu predložiť. Okrem toho nevyhnutne stráca práva, ktoré by mu boli priznané v rámci individuálnej žaloby, napríklad zohľadnenie všetkých okolností jeho prípadu, možnosť vzdať sa neuplatnenia nekalej podmienky, a *fortiori*, ak sa nemôže dištancovať od hromadnej žaloby.

41 V tejto súvislosti treba okrem iného zdôrazniť, že potreba zaručiť súlad medzi súdnymi rozhodnutiami nemôže odôvodniť taký nedostatok účinnosti, vzhľadom na to – ako to zdôraznil aj generálny advokát v bode 72 svojich návrhov – že rozdiel v povahe výkonu súdneho preskúmania vykonávaného v rámci hromadnej žaloby a súdneho preskúmania vykonávaného v rámci individuálnej žaloby by v zásade mal zabrániť riziku protichodných rozhodnutí.

42 Okrem toho, pokiaľ ide o potrebu predísť prílišnému zaťaženiu súdov, účinný výkon subjektívnych práv stanovených pre spotrebiteľov v smernici 93/13 nemožno spochybniť úvahami o organizácii súdnictva v členskom štáte.

43 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy treba na položené otázky odpovedať tak, že článok 7 smernice 93/13 sa má vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave, aká existuje vo veci samej, podľa ktorej súd prejednávajúci individuálnu žalobu spotrebiteľa smerujúcu k vyhláseniu zmluvnej podmienky, ktorá ho viaže s predávajúcim alebo dodávateľom, za nekalú, je povinný automaticky prerušiť toto konanie až do vydania konečného rozsudku v prebiehajúcom konaní o hromadnej žalobe, ktorú podalo združenie spotrebiteľov na základe druhého odseku tohto článku, s cieľom okrem iného zastaviť používanie podobných podmienok, ako sú podmienky dotknuté v individuálnej žalobe, v rovnakom type zmlúv, bez toho, aby sa mohol vziať do úvahy význam tohto prerušenia z hľadiska ochrany spotrebiteľa, ktorý na súd podal individuálnu žalobu, a aby sa tento spotrebiteľ mohol rozhodnúť, že sa od hromadnej žaloby dištancuje.

O trovách

44 Vzhľadom na to, že konanie má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (prvá komora) rozhodol takto:

Článok 7 smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách sa má vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave, aká existuje vo veci samej, podľa ktorej súd prejednávajúci individuálnu žalobu spotrebiteľa smerujúcu k vyhláseniu zmluvnej podmienky, ktorá ho viaže s predávajúcim alebo dodávateľom, za nekalú, je povinný automaticky prerušiť toto konanie až do vydania konečného rozsudku v prebiehajúcom konaní o hromadnej žalobe, ktorú podalo združenie spotrebiteľov na základe druhého odseku tohto článku, s cieľom okrem iného zastaviť používanie podobných podmienok, ako sú podmienky dotknuté v individuálnej žalobe, v rovnakom type zmlúv, bez toho, aby sa mohol vziať do úvahy význam tohto prerušenia z hľadiska ochrany spotrebiteľa, ktorý na súd podal individuálnu žalobu, a aby sa tento spotrebiteľ mohol rozhodnúť, že sa od hromadnej žaloby dištancuje.

Podpisy